

MIS 5035543: «ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΚΑΙ ΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ»

Π5.3.1 Εκπόνηση επιμέρους Επιμορφωτικού Υλικού, για υπάρχοντα Προγράμματα Σπουδών (Ατομικά διακριτά τμήματα σύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης).

Γνωστικό Πεδίο: Κοινωνικές Επιστήμες

Γνωστικό Αντικείμενο: Ιστορία Λυκείου

Επόπτης/τρια: Ιάκωβος Μιχαηλίδης

Σενάριο Διδασκαλίας Αρχαίας Ιστορίας

α) Τίτλος: Κοινωνία, Οικονομία, Δημογραφία. Α΄. Μετακινήσεις πληθυσμών κατά την Αρχαιότητα 1. Ο ελληνικός αποικισμός στη Μεσόγειο (8^{ος}-6^{ος} αι. π.Χ.)

β) Διατιθέμενος Χρόνος : 1 διδακτική ώρα

Ο χρόνος που προτείνεται από το αναλυτικό πρόγραμμα είναι μία ώρα, αλλά η διαχείρισή της εξαρτάται τόσο από το υλικό που θα χρησιμοποιήσει ο διδάσκων όσο και από τις μεθόδους που θα ακολουθήσει για την επεξεργασία της ενότητας καθώς και το επίπεδο της τάξης στην οποία θα εφαρμοστεί. Προαιρετικά, μπορεί να διατεθεί και άλλη μία διδακτική ώρα.

A. Διδακτικοί στόχοι

Οι στόχοι όπως προτείνονται στο αναλυτικό πρόγραμμα είναι:

- Να αναλύουν τα αίτια του αποικισμού και να περιγράφουν τον γεωγραφικό χώρο εξάπλωσης των Ελλήνων
- Να αναγνωρίζουν τη σημασία του ελληνικού αποικισμού για την ανάπτυξη και εξέλιξη της πόλης-κράτους.
- Να αντιλαμβάνονται τον απόηχο που είχε ο αποικισμός σε όλη τη διάρκεια της αρχαιότητας και να περιγράφουν τα αποτελέσματά του σε πολιτισμικό επίπεδο.

Επισημάνση: Εκτός από τους **διδακτικούς στόχους** που προτείνονται από το αναλυτικό πρόγραμμα θα μπορούσαν να προστεθούν και **άλλοι πιο ειδικοί**, όπως οι μαθητές:

- Να κατανοήσουν τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα που συνεπαγόταν για μία πόλη-κράτος η δημιουργία αποικίας.
- Να μάθουν για τους θεσμούς που εμπλέκονταν με τη διαδικασία του αποικισμού και ιδίως τη θρησκευτική διάσταση που προσέδιδαν οι αρχαίοι Έλληνες στο φαινόμενο.

Θα μπορούσαν να τεθούν και **ευρύτεροι διδακτικοί στόχοι**, όπως:

- Να κατανοήσουν την επιθετική διάσταση της έννοιας του αποικισμού.
- Να συνειδητοποιήσουν τη σημασία του αποικισμού της αρχαιότητας (8^{ος}-6^{ος} αι. π.Χ.) για την κατοπινή πορεία του Ελληνισμού.

Θα μπορούσαν, επίσης, να προστεθούν και άλλοι στόχοι, που σχετίζονται περισσότερο με τον **συναισθηματικό και ψυχοκινητικό τομέα**:

- Να αναπτύξουν πνευματικές δεξιότητες ενσυναισθητικής προσέγγισης του φαινομένου του αποικισμού.
- Να συνειδητοποιήσουν για ποιους λόγους σήμερα δεν υπάρχει το φαινόμενο του αποικισμού και να σκεφτούν ποιο παρόμοιο φαινόμενο εμφανίζεται στις μέρες μας.

Β. Οργάνωση διδασκαλίας

Η συγκεκριμένη διδακτική ενότητα δίνει την ευκαιρία στους μαθητές να παρακολουθήσουν την εξέλιξη των αρχαίων ελληνικών αποικιών τόσο ιστορικά όσο και γεωγραφικά και να αντιληφθούν τον ρόλο του Ελληνισμού στην Ανατολική Μεσόγειο.

Μέθοδος: Ομαδοσυνεργατική διδασκαλία: Η τάξη χωρίζεται σε ομάδες των 3-4 ατόμων και με τη βοήθεια του διδάσκοντος οι μαθητές «ταξιδεύουν» στο παρελθόν ξεκινώντας από το παρόν. Οι μαθητές σε ομάδες αναλαμβάνουν να συγκεντρώσουν στοιχεία, να τα επεξεργαστούν, να τα κατηγοριοποιήσουν και να τα παρουσιάσουν στην τάξη.

Διερευνητική μάθηση: Ερμηνευτική προσέγγιση του περιεχομένου με αφήγηση, κατευθυνόμενο διάλογο και διερευνητική – αποκαλυπτική διαδικασία μέσω της αξιοποίησης παραθεμάτων από πηγές και εικονογραφία, με στόχο τον εντοπισμό, την ανάλυση και την κατανόηση ιστορικών εννοιών – κλειδιών και φαινομένων.

Παιχνίδι ρόλων: Βιωματική προσέγγιση των ιστορικών γεγονότων μέσω κατάλληλων ερωτήσεων, δραματοποιημένων διαλόγων.

Διάλογος: Μέθοδος ερωτοαποκρίσεων (διαλεκτική μέθοδος).

Οι μέθοδοι διεξαγωγής της διδασκαλίας που μπορεί να εφαρμόσει ο διδάσκων είναι μεν ποικίλες, αλλά θα πρέπει στο επίκεντρό τους να βρίσκονται οι μαθητές. Οι **μαθητοκεντρικές μέθοδοι διδασκαλίας** ανταποκρίνονται στο βασικό σκοπό διδασκαλίας του μαθήματος της Ιστορίας, καθώς επιτρέπουν την ενεργητική συμμετοχή του μαθητή στις διδακτικές διαδικασίες. Ιδιαίτερη σημασία έχει η εναλλαγή των μεθόδων καθώς και η ευελιξία του διδάσκοντος, όταν οι περιστάσεις το απαιτούν (π.χ. δυσκολία κατανόησης, ερωτήσεις, προβληματισμός, βιωματική προσέγγιση).

Διδακτικά – Εποπτικά μέσα:

- ✓ Ιστορικός χάρτης, οπτικές πηγές
- ✓ Καταγραφές στον πίνακα, όταν χρειάζεται.
- ✓ Η/Υ,
- ✓ Βιντεοπροβολέας
- ✓ Κειμενικές πηγές
- ✓ Σχετικά λογισμικά
- ✓ Διαδίκτυο

- ✓ Αναφορά στο σχολικό εγχειρίδιο και προσφυγή σε αυτό.
- ✓ Κείμενα και εικόνες.
- ✓ Αξιολόγηση μέσω ασκήσεων στην τάξη και στο σπίτι και ανάθεση διερευνητικών και συνθετικών εργασιών.

Γ. Πορεία Διδασκαλίας – Φάσεις

Αφόρμηση/Σύνδεση

- Ξεκίνημα με εικόνα επιγραφής σε αρχαίο ελληνικό ναό στην Έφεσο. Από τότε και πώς ξεκίνησε η ελληνική παρουσία εκεί;
- Μέσα από αφήγηση η **παρουσίαση του ιστορικού πλαισίου επιγραμματικά**. Τα αίτια που οδήγησαν στον αποικισμό (8^{ος}-6^{ος} αι. π.Χ.). Περιγραφή διαδικασίας αποικισμού. Συνέπειες.

Διδακτική Επεξεργασία

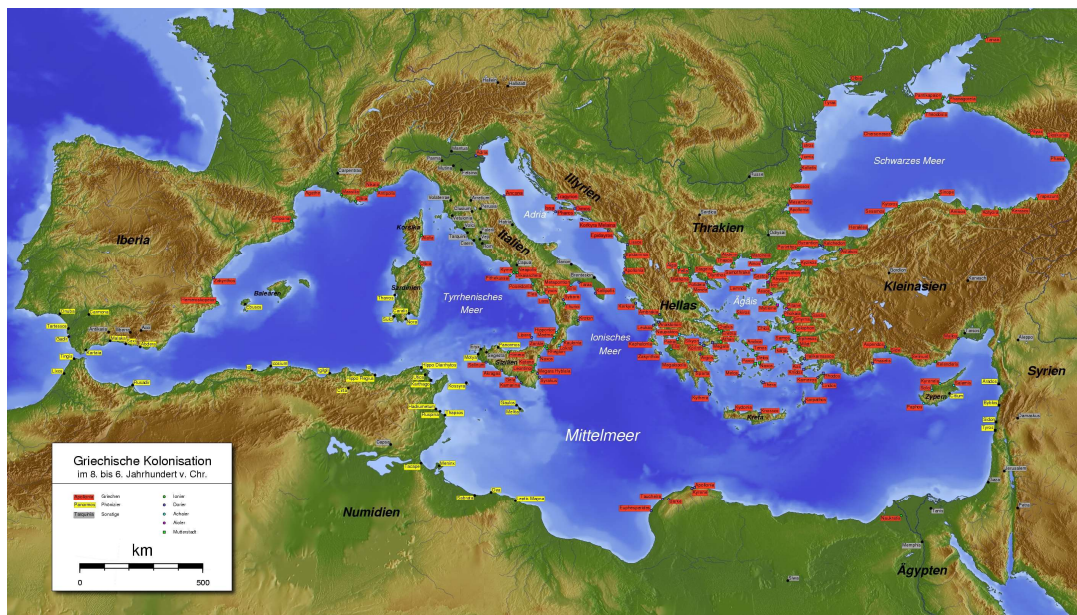
1. **Τίθεται το βασικό ερώτημα** που θα απασχολήσει όλες τις ομάδες και είναι:

Ποια η σημασία του ελληνικού αποικισμού της αρχαιότητας για τους Έλληνες και τον υπόλοιπο κόσμο;

Φύλλο εργασίας. Μοιράζεται σε όλους τους μαθητές κοινό φύλλο εργασίας (για να υπάρχει συνολική εποπτεία της δράσης). Το φύλλο εργασίας περιλαμβάνει τη διαδικασία που οι μαθητές θα ακολουθήσουν.

2. **Καθορισμός χωροχρονικού πλαισίου: 8^{ος}-6^{ος} αι., Μεσόγειος (κυρίως Ανατολική)**

Ο διδάσκων παρουσιάζει σε συντομία το ιστορικό πλαίσιο με τη μορφή διαγράμματος στον πίνακα που συμπληρώνεται με ερωτήματα και απαντήσεις.

Κύρια σημεία

Τα αίτια που οδήγησαν στον αποικισμό (8^{ος}-6^{ος} αι. π.Χ.)

1. Υπερπληθυσμός
2. Αύξηση ισχύος ελληνικών πόλεων-κρατών
3. Εσωτερικές αντιπαραθέσεις

Διαδικασία αποικισμού:

- Απόφαση πόλεως-κράτους
- Επίλογή του οικιστή και των συνοδών του
- Θεσμική κατοχύρωση της αποστολής ως πολιτικής ενέργειας με σχετικές θρησκευτικές τελετές
- Αποστολή και δημιουργία αποικίας
- Ανάπτυξη αποικίας και σχέσεις με την μητρόπολη

ΤΟΠΟΙ ΑΠΟΙΚΙΣΜΟΥ

ΜΕΓΑΛΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΑΠΟΙΚΙΩΝ

ΜΙΚΡΟΤΕΡΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΑΠΟΙΚΙΩΝ

Αιγαίο
Ιωνία (Μικρά Ασία)
Ανατολική Μεσόγειος
Εύξεινος Πόντος
Κάτω Ιταλία

Βόρεια Αφρική
Αδριατική Κρήτη (Ηράκλειο, Χανιά)
Δυτική Μεσόγειος

Συνέπειες

1. Εξάπλωση Ελληνισμού
2. Ανακάλυψη και εξερεύνηση άγνωστων για τους Έλληνες περιοχών
3. Οικονομική ευρωστία ελληνικών πόλεων-κρατών.

Δ. Αξιολόγηση

Για την αξιολόγηση της συγκεκριμένης, αλλά και κάθε διδακτικής ενότητας, λαμβάνεται υπόψη η υλοποίηση των διδακτικών στόχων, που τέθηκαν από τον διδάσκοντα, κατά τον σχεδιασμό του μαθήματος. Βέβαια, η αξιολόγηση δεν προκύπτει, μόνο από τις γνώσεις που προέκυψαν, μετά την ολοκλήρωση της διδασκαλίας, αλλά λαμβάνει υπόψη τη συμμετοχή των μαθητών σε όλη τη διάρκεια του μαθήματος, την υλοποίηση των δραστηριοτήτων που τους ανατέθηκαν και την παραγωγή ιστορικού λόγου, προφορικού και γραπτού. Επιπλέον, ιδιαίτερα σημαντική είναι η θετική τους διάθεση στη διεξαγωγή της διδασκαλίας, το ενδιαφέρον που ανέπτυξαν τόσο στις ατομικές όσο και στις ομαδικές δραστηριότητες και η συμμετοχή τους σε ολόκληρη τη διαδικασία.

Σημαντικό τεκμήριο για τη διαδικασία της αξιολόγησης, σύμφωνα με τον σχεδιασμό της συγκεκριμένης διδακτικής ενότητας, αποτελεί το φύλλο εργασίας, στις δραστηριότητες του οποίου θα κληθούν να συμμετάσχουν. Οι μαθητές κινητοποιούνται ακόμη περισσότερο, όταν αισθάνονται ότι συμμετέχουν σε ένα έργο, που έχουν αναλάβει όλοι από κοινού.

Το φύλλο εργασίας αναθέτει ένα συγκεκριμένο κοινωνικό ρόλο και καλεί τους μαθητές να αναπτύξουν ομαδική δραστηριότητα. Οι μαθητές με τη διαδικασία της ενσυναίσθησης θα προσπαθήσουν να υπερασπιστούν ο καθένας το ρόλο που του έχει ανατεθεί ως ομάδα.

Κατά τη διάρκεια του μαθήματος, λοιπόν, οι μαθητές έχουν την ευκαιρία να αξιολογούν και να αυτοαξιολογούν, αλλά και να αξιολογούνται από τον διδάσκοντα. Μέσα από τις δραστηριότητες τους δίνεται η ευκαιρία να κατανοήσουν, να ανακαλύψουν, να συνθέσουν και να συμμετέχουν στην αναζήτηση της ιστορικής αλήθειας για τη συγκεκριμένη ιστορική περίοδο. Βασικός στόχος του συγκεκριμένου διδακτικού παραδείγματος είναι να μην εγκλωβιστούν οι μαθητές σε στείρους συναισθηματισμούς, αλλά να διερευνήσουν κριτικά τις ιστορικές γνώσεις/πληροφορίες που έχουν στη διάθεσή τους, αποσκοπώντας σε δημιουργική επεξεργασία και ανασύνθεση.

Συνεπώς, είναι εφικτή η διαμορφωτική αξιολόγηση με το φύλλο εργασίας. Ο διδάσκων έχει τη δυνατότητα, μετά την ολοκλήρωση της διδακτικής ώρας να αξιολογήσει τα ατομικά φύλλα εργασίας. Έχει, δηλαδή, την ευκαιρία να αξιολογήσει τη στρατηγική που ακολουθήθηκε και να κάνει βελτιώσεις στο σχεδιασμό της διδασκαλίας του.

Δικτυογραφία

- Αρχαϊκή Εποχή, Β΄ Αποικισμός
<http://users.sch.gr/ipap/Ellinikos%20Politismos/Yliko/istoria/a-04-01.htm>
- Αποικιακή εξάπλωση των Ελλήνων
<http://aesop.iep.edu.gr/node/7808/2044>
- Ο αρχαίος ελληνικός αποικισμός με έμφαση στον παρευξέινο χώρο
https://www.greek-language.gr/digitalResources/ancient_greek/macedonia/cities/page_010.html

Βιβλιογραφία

- Α. Μοράκης, *Οι Ελληνικές αποικίες της Μεγάλης Ελλάδας κατά την Αρχαϊκή Εποχή: πολιτεία, κοινωνία, οικονομία*, Αθήνα 2019.
- Ε. Στεφανή, Ε. Τσαγκαράκη και Ά. Αρβανιτάκη (επιμ.), *Από τον Νότο στον Βορρά: Αποικίες των Κυκλάδων στο βόρειο Αιγαίο*, Θεσσαλονίκη 2019.
- I. Malkin, *A small Greek world: networks in the Ancient Mediterranean*, New York 2011.
- D.V. Grammenos - E.K. Petropoulos (eds.), *Ancient Greek colonies in the Black Sea*, Oxford 2007.
- I. Malkin, *Religion and colonization in ancient Greece*, Leiden 1987.

Παράρτημα

ΟΜΑΔΙΚΟ ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Εργασία σε ομάδες: Κάθε μία ομάδα που έχει σχηματιστεί, θα υποστηρίξει και ένα ρόλο. Η κάθε ομάδα αναλαμβάνει να παρουσιάσει ένα συγκεκριμένο θέμα από την σκοπιά του συγκεκριμένου ρόλου. Τα ερωτήματα, σχετικά με τον αποικισμό, έχουν σαν στόχο να οδηγήσουν τους μαθητές σε κάποιας μορφής ενσυναίσθηση. Οι μαθητές, μαζί με τα φύλλα εργασίας, παραλαμβάνουν και μια σειρά από ιστορικές πηγές για να τεκμηριώσουν τις απόψεις τους.

Ομάδα 1: (Οικιστής) Για ποιους λόγους επέλεξε να κάνει το ταξίδι μακριά από την πατρίδα;

Ομάδα 2: (Οικιστής) Τι κέρδισε από την ίδρυση της αποικίας;

Ομάδα 3: (Άρχων της μητρόπολης) Γιατί αποφάσισε τη δημιουργία της αποικίας;

Ομάδα 4: (Άρχων της μητρόπολης) Ποια οφέλη ευελπιστεί να προσπορίζεται η μητρόπολη από την αποικία;

Ομάδα 5: (Ξένος γηγενής κάτοικος της περιοχής της αποικίας) Τι κερδίζει και τι χάνει από την εγκατάσταση της ελληνικής αποικίας;

Πηγή 1

«... Σε αυτές τις πολιτείες ως τότε τύραννος ήταν ο Μιλτιάδης, ο γιος του Κίμωνος, γιος του Στησαγόρα· αυτή την εξουσία την απέκτησε προηγουμένως ο Μιλτιάδης, ο γιος του Κυψέλου, με τον εξής τρόπο: την Χερσονήσο αυτή την είχαν οι Δολόγχοι, Θρακική φυλή. Αυτοί οι Δολόγχοι λοιπόν, καθώς βρίσκονταν σε δεινή θέση από τον πόλεμο που τους κήρυξαν οι Αψίνθιοι, έστειλαν στους Δελφούς τους βασιλείς τους να ζητήσουν χρησμό για τον πόλεμο. Και η Πυθία τους έδωσε χρησμό: όποιος, μετά την αποχώρησή τους από το μαντείο, πρώτος τους καλέσει για φιλοξενία, αυτόν να τον πάρουν μαζί τους στη χώρα τους ως οικιστή. Οι Δολόγχοι λοιπόν ακολούθησαν την ιερή οδό και βάδιζαν μέσα από τη χώρα των Φωκέων και των Βοιωτών· και καθώς κανένας δεν τους προσκαλούσε, παίρνουν άλλο δρόμο και κατευθύνονται προς την Αθήνα. Εκείνη την εποχή λοιπόν στην Αθήνα ο Πεισίστρατος είχε συγκεντρωμένη βέβαια όλη την εξουσία, διέθετε όμως δύναμη και ο Μιλτιάδης, ο γιος του Κύψελου, ο οποίος καταγόταν από οικογένεια που συντηρούσε άλογα για αγώνες τεθρίπτων· έλκυε την καταγωγή του από τον Αιακό και την Αίγινα, και στη νεότερη εποχή από την Αθήνα, από τη γενιά του Φιλαίου, του γιου του Αίαντα, ο οποίος πρώτος από αυτή την οικογένεια εγκαταστάθηκε στην Αθήνα. Αυτός ο Μιλτιάδης λοιπόν, καθώς καθόταν στο κατώφλι του σπιτιού του, είδε τους Δολόγκους να περνούν ντυμένοι με ρούχα ξενικά και κρατώντας δόρατα· τους φώναξε να πλησιάσουν και, όταν πήγαν κοντά του τους υποσχέθηκε καταλύμα και τραπέζι. Εκείνοι δέχτηκαν και, όταν χάρηκαν τη φιλοξενία του, του αποκάλυψαν ολόκληρο τον χρησμό· και ύστερα από την αποκάλυψη, τον παρακαλούσαν να ακολουθήσει το θέλημα του θεού. Και ο Μιλτιάδης, αμέσως μόλις άκουσε την πρόταση, πείστηκε, καθώς αυτός δυσανασχετούσε με την εξουσία του Πεισίστρατου και ήθελε να απαλλαγεί. Αμέσως λοιπόν ετοιμάστηκε και πήγε στους Δελφούς, για να ρωτήσει το μαντείο, εάν πρέπει να πράξει αυτά, τα οποία του ζητούσαν οι Δολόγχοι. Με την παρότρυνση λοιπόν της Πυθίας ο Μιλτιάδης, ο γιος του Κυψέλου, ο οποίος είχε ανακηρυχθεί παλαιότερα ολυμπιονίκης σε αγώνα τεθρίπτων, αφού πήρε μαζί του όποιον από τους Αθηναίους προθυμοποιήθηκε να λάβει μέρος στην αποστολή, ξεκίνησε με καράβια μαζί με τους Δολόγκους και έγινε κύριος της χώρας τους· και οι Δολόγχοι, οι οποίοι τον έφεραν στη χώρα τους, τον έκαναν τύραννο. Αυτός λοιπόν αρχικά έκτισε τείχος από την πόλη Πακτύη έως την Καρδία, το οποίο έκλεινε τον ισθμό της Χερσονήσου, για να μην μπορούν οι Αψίνθιοι, αφού εισβάλλουν στη χώρα, να τη λεηλατούν. Τομήκος του ισθμού αυτού είναι τριανταέξι στάδιοι· και από τον ισθμό και πέρα το εσωτερικό της Χερσονήσου έχει μήκος τριακόσιους είκοσι σταδίων. Ο Μιλτιάδης λοιπόν έξευξε με τείχος τον αυχένα της Χερσονήσου και με τον τρόπο αυτό απώθησε τους Αψινθίους και στη συνέχεια οι πρώτοι με τους οποίους έκανε πόλεμο ήταν οι Λαμψακηνοί· και αυτοί, αφού του έστησαν ενέδρα, τον συνέλαβαν ζωντανό. Αλλά ο Μιλτιάδης είχε την εκτίμηση του Κροίσου· όταν λοιπόν ο Κρόισος πληροφορήθηκε αυτά, στέλνοντας πρεσβεία παρήγγειλε στους Λαμψακηνούς να αφήσουν ελεύθερο τον Μιλτιάδη, διαφορετικά τους απειλούσε ότι θα τους πελεκήσει όπως οι ξυλοκόποι τις κουκουναριές· και οι Λαμψακηνοί, έκαναν λανθασμένες υποθέσεις σχετικά με τη σημασία αυτών των λόγων, με τους οποίους τους απείλησε ο Κρόισος, ότι δηλαδή «θα τους πελεκήσει όπως τις κουκουναριές», έως ότου κάποιος από τους γεροντότερους, όταν άκουσε αυτά, αμέσως τους είπε ποια είναι η πραγματική σημασία τους, ότι δηλαδή η κουκουναριά είναι το μανδικό από όλα τα δέντρα που, εφόσον κοπεί, δεν βγάζει ξανά βλαστό, αλλά χάνεται οριστικά. Καθώς λοιπόν οι Λαμψακηνοί φοβήθηκαν τον Κρόισο, άφησαν τον Μιλτιάδη ελεύθερο λύνοντας τα δεσμά του. Με τον τρόπο αυτό λοιπόν αυτός γλυτώνει χάριν του Κροίσου κι αργότερα πεθαίνει άκληρος παραδίδοντας την εξουσία του και την περιουσία του

στον Στησαγόρα, τον γιο του Κίμωνος, του αδελφού του από την ίδια μητέρα,. Και μετά το θάνατό του οι κάτοικοι της Χερσονήσου τελούν θυσίες προς τιμήν του, τιμώντας αυτόν ως οικιστή και έχουν θεσπίσει γυμνικούς αγώνες και ιπποδρομίες στους αγώνες αυτούς δεν επιτρέπεται να λάβει μέρος κανένας Λαμψακηνός».

Ηροδότου, *Ιστορίαι*, VI. 34-38 (μετ. από: Α. Παυλοπούλου, «Πρωτογενείς και δευτερογενείς πηγές-ψηφιακά μέσα στην διδασκαλία της Αρχαίας Ιστορίας:το παράδειγμα του Β' Ελληνικού Αποικισμού», *Έρκυνα, Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών-Επιστημονικών Θεμάτων*, 3 (2014), 85-86).

Πηγή 2

«Την ίδια, περίπου, εποχή, ο Λάμις από τα Μέγαρα έφτασε στην Σικελία με αποίκους και εγκαταστάθηκε ψηλότερα από τον Παντακύα ποταμό, σε μέρος ονομαζόμενο Τρώτιλο. Από εκεί, λίγο αργότερα, πήγε στους Λεοντίνους όπου οι Χαλκιδείς τον δέχτηκαν για λίγο καιρό. Αλλά τον έδιωξαν και ίδρυσαν την Θάψο, όπου και πέθανε. Οι άλλοι άποικοι αναγκάστηκαν να φύγουν από την Θάψο, εγκαταστάθηκαν σε έδαφος που τους έδωσε και όπου τους οδήγησε ο Σικελός βασιλιάς των Υβλαίων και ίδρυσαν τα Υβλαία Μέγαρα. Έζησαν εκεί διακόσια σαράντα πέντε χρόνια, έως την εποχή που τους έδιωξε και από την πόλη και από την χώρα ο Γέλων, τύραννος των Συρακουσών. Αλλά πριν εκδιωχθούν, εκατό χρόνια μετά την εγκατάστασή τους, έστειλαν τον Πάμιλλο και ίδρυσαν τον Σελινούντα. Είχε έρθει από την μητρόπολή τους, τα Μέγαρα, για να ιδρύσει μαζί τους την πολιτεία. Η Γέλα ιδρύθηκε από τον Αντίφημο της Ρόδου μαζί με τον Έντιμο της Κρήτης, που πήγαν με αποίκους. σαράντα πέντε χρόνια μετά την ίδρυση των Συρακουσών. Η πολιτεία πήρε τ' όνομά της από τον Γέλα ποταμό. Η τοποθεσία όπου βρίσκεται τώρα η πολιτεία, που πρώτη τειχίστηκε, ονομάζεται Λίνδιοι. Η αποικία υιοθέτησε δωρικούς θεσμούς. Εκατόν οκτώ σχεδόν χρόνια μετά την εγκατάστασή τους, οι κάτοικοι της Γέλας ίδρυσαν τον Ακράγαντα. Ονόμασαν την πολιτεία έτσι από τον Ακράγαντα ποταμό και όρισαν ιδρυτές τον Αριστόνου και τον Πυστίλο. Υιοθέτησαν τους θεσμούς της Γέλας».

Θουκυδίδης, *Ιστορίαι*, 6.4.1-4 (μετ. Άγγ. Βλάχος)

Πηγή 3

«Η Ιμέρα ιδρύθηκε από τον Ευκλείδη, τον Σίμο και τον Σάκωνα, που ξεκίνησαν από την Ζάγκλη. Οι περισσότεροι που πήγαν στην αποικία ήταν Χαλκιδείς, αλλά εγκαταστάθηκαν μαζί τους και μερικοί φυγάδες από τις Συρακούσες, οι οποίοι είχαν νικηθεί σε εμφύλια στάση, οι λεγόμενοι Μυλητίδαι. Επικράτησε μια γλώσσα μείγμα χαλκιδικής και δωρικής, αλλά οι θεσμοί ήταν χαλκιδικοί. Οι Συρακούσιοι ίδρυσαν τις Άκρες και τις Κασμένες, τις Άκρες εβδομήντα χρόνια μετά τις Συρακούσες και τις Κασμένες είκοσι χρόνια αργότερα. Και η Καμάρινα ιδρύθηκε αρχικά από τους Συρακουσίους εκατόν τριάντα πέντε χρόνια, περίπου, μετά την ίδρυση των Συρακουσών. Ιδρυτές της ήταν ο Δάσκων και ο Μενέκωλος. Αλλά οι Καμαριναίοι επαναστάτησαν, νικήθηκαν και διώχθηκαν από τους Συρακουσίους. Αργότερα, ο τύραννος της Γέλας, Ιπποκράτης, πήρε το έδαφος των Καμαριναίων λύτρα για Συρακουσίους αιχμαλώτους, και ίδρυσε ο ίδιος την Καμάρινα. Αλλά και πάλι ο Γέλων έδιωξε τους κατοίκους και την κατοίκησαν Γελώι» .

Θουκυδίδης, *Ιστορίαι*, 6.5.1-3 (μετ. Άγγ. Βλάχος)

Ημερομηνία: 3/6/2021

Ο Εκπαιδευτής

Χαράλαμπος Μηνάογλου

8